

UZASADNIENIE

W dniu 4 stycznia 2016 r. do Sądu Rejonowego w Gliwicach wpłynął wniosek P. S. o ustanowienie odpłatnej służebności przesyłu na prawie użytkowania wieczystego, obciążającej nieruchomości stanowiącą działki numer (...), dla których Sąd Rejonowy w Gliwicach prowadzi księgi wieczyste nr (...) na rzecz przedsiębiorcy przesyłowego (...) S.A. z siedzibą w K., której treścią jest znoszenie prawa wstępu, posadowienia, utrzymana nadziemnej linii energetycznej niskiego napięcia o długości 36,5 metrów, podziemnej linii energetycznej niskiego napięcia i średniego napięcia o łącznej długości 912,5 metrów, których treścią jest znoszenie używania i korzystania z pasa gruntu o szerokości 6 metrów na długości 36,5 metrów oraz pasa gruntu o szerokości 4 metrów na długości 912,5 metrów stanowiących strefy ochronne – strefy technologicznego korzystania na powierzchni i pod powierzchnią tej nieruchomości oraz prawa korzystania z nieruchomości obciążonej w zakresie niezbędnym do dokonywania konserwacji, remontów, modernizacji urządzeń przesyłowych w postaci linii energetycznych oraz słupów energetycznych. P. S. wniósł również o zasądzenie od uczestnika postępowania (...) S.A. z siedzibą w K. na jego rzecz kwoty 870 525 zł tytułem wynagrodzenia za ustanowienie służebności przesyłu z ustawowymi odsetkami od dnia wydania postanowienia do dnia zapłaty. Nadto wnioskodawca zażądał od uczestnika zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa prawnego.

Uzasadniając swoje stanowisko podał, że przysługuje mu prawo do działek nr (...). Przez nieruchomość przebiega napowietrzna linia energetyczna niskiego napięcia o długości 36,5 metrów, podziemna linia energetyczna niskiego napięcia o długości 912,5 metra oraz są posadowione cztery słupy elektroenergetyczne pojedyncze. Wnioskodawca podniósł, że wskazane linie i urządzenia stanowią własności uczestnika postępowania i są urządzeniami czynnymi doprowadzającymi energię elektryczną do innych nieruchomości, stanowiących własność innych osób niż wnioskodawca. Wnioskodawca ocenił strefę oddziaływania służebności na 3 869 m² z uwagi na znaczny obszar zajmowany przez urządzenia przesyłowe oraz samą powierzchnię niezbędną do korzystania z nich. P. S. określając wysokość należnego jego zdaniem wynagrodzenia, przemnożył wskazaną powierzchnię przez stawkę 450 zł za 1 m² gruntu oraz współczynnik 0,5, otrzymując w ten sposób żadaną kwotę 870 525 zł. Wnioskodawca podkreślił, że uczestnik jest posiadaczem zajętych działek w złej wierze. (...) S.A. z siedzibą w K., jak i jego poprzednicy prawni, jako osoby prawne zajmujące się zawodowo prowadzeniem sieci energetycznych winni byli wiedzieć, że służebność przesyłu, jako ograniczone prawo rzeczowe, należy ustanowić w formie aktu notarialnego. Wnioskodawca podał, że wezwał uczestnika do umownego ustanowienia służebności przesyłu, jednak ten nie udzielił odpowiedzi na wezwanie.

W odpowiedzi na wniosek (...) S.A. z siedzibą w K. wniósł o zarządzenie zwrotu wniosku, ewentualnie o oddalenie wniosku w całości. Nadto zażądał zasądzenia na jego rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa prawnego.

Uzasadniając swoje stanowisko podał, że wnioskodawca w treści wniosku nie wskazał, czy strony podjęły próbę mediacji lub innego pozasądowego sposobu rozwiązania sporu, co uzasadnia wydanie zarządzenia o zwrocie. Odnosząc się do samego żądania wnioskodawcy uczestnik wskazał, że wnioskodawcy nie przysługuje legitymacja czynna do wystąpienia z wnioskiem o ustanowienie służebności przesyłu na prawie użytkowania wieczystego nieruchomości, a to z uwagi na brak prawnej możliwości obciążenia użytkowania wieczystego prawem służebności. Uczestnik wskazał dalej, że w przypadku niepodzielenia przez Sąd powyższego poglądu, wnosi o oddalenie wniosku z uwagi na zasiedzenie służebności gruntowej o treści przesyłu na działkach nr (...). Uczestnik podniósł również, że na działkach nr (...) oraz (...) nie są posadowione urządzenia przesyłowe. (...) S.A. z siedzibą w K. zakwestionował również wysokość żadanego wynagrodzenia, jak i obszar wskazywany przez P. S., jako zajmowany przez służebność.

Na rozprawie 24 marca 2021 roku uczestnik przychylił się do wniosku o ustanowienie służebności na działkach nr (...), na których posadowiono w 2016 roku urządzenia przesyłowe.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny

P. S. jest użytkownikiem wieczystym nieruchomości położonej w G., stanowiącej działki o numerach (...), dla których Sąd Rejonowy w Gliwicach prowadzi księgi wieczyste nr (...).

/dowody: wypis uproszczony z rejestru gruntów (k. 23-24), odpis KW nr (...) (k. 29-37, 79-82), odpis KW nr (...) (k. 38-45, 88-91), odpis KW nr (...) (k. 46-56, 83-87), odpis KW nr (...) (k. 57-62, 76-78)/

5 grudnia 1990 roku z mocy prawa (...) Zakłady (...) w G. wstąpiły w prawa użytkownika wieczystego gruntu stanowiącego własność Skarbu Państwa, których obecnym użytkowaniem wieczystym jest P. S..

/okoliczności częściowo bezsporne, a nadto dowody: decyzja z 6 sierpnia 2003 roku oraz decyzja z 6 sierpnia 2003 roku z akt księgi wieczystej (...) (k. 703-711), dokumenty w aktach ksiąg wieczystych nr (...)/

Na terenie działek numer (...) nie znajdują się urządzenia przesyłowe należące do (...) S.A. z siedzibą w K..

/dowód: opinia biegłego sądowego K. G. (k. 370-378)/

Na terenie działek numer (...) posadowione są urządzenia przesyłowe w postaci linii energetycznych. Urządzenia te obecnie stanowią własność (...) S.A. z siedzibą w K..

/okoliczności częściowo bezsporne, a nadto dowody: mapy (k. 25-28, 73), zeznania świadka B. S. (k. 318), opinia biegłego sądowego K. G. (k. 370-378)/

Wskazane linie energetyczne zostały częściowo wybudowane w 1988 roku. L. te zasilane są ze stacji transformatorowej nr (...), która również została uruchomiona w 1988 roku. Urządzenia te nie zmieniły swojego położenia od momentu ich posadowienia. Nieprzerwanie prowadzona jest ich eksploatacja – obecnie przez (...) S.A. z siedzibą w K..

Kolejne odcinki linii energetycznych położone na działce numer (...) zostały wybudowane w marcu 2016 roku. (...) wybudowane w 2016 roku zostały wykonane po zawarciu ugody, z której treści wynikało, że P. S. wyraża zgodę na wybudowanie i posadowienie na działkach nr (...) urządzeń służących do dystrybucji energii elektrycznej.

Na nieruchomości, na której posadowiono urządzenia przesyłowe, nie utworzono stref technicznych (eksploatacyjnych) lub ochronnych.

/dowody: protokoły (k. 130-133), projekt budowlano-wykonawczy z załącznikami (k. 134-147), dokumentacja techniczna (k. 148-170), ugoda (k. 171-172), decyzja z 23 maja 2014 roku (k. 172v-175, 742-754), zestawienie prac eksploatacyjnych (k. 226-227), pismo z 7 listopada 2016 roku (k. 308), zeznania świadka B. S. (k. 318)/

Pierwotnym właścicielem linii przesyłowych posadowionych w 1988 roku był Skarb Państwa, w imieniu którego zarząd przedmiotowymi liniami wykonywało przedsiębiorstwo państwowe Zakłady (...) utworzone na podstawie zarządzenia nr 230 Ministra Górnictwa i Energetyki z dnia 25 listopada 1958 roku (przedsiębiorstwo to prowadziło zakłady, w tym Zakład (...) w G.). Następnie na podstawie zarządzenia nr 7/org Ministra Górnictwa i Energetyki z dnia 22 kwietnia 1985 roku powstał Południowy O. Energetyczny w K., a potem Zakład (...) w G. utworzony na podstawie zarządzenia nr 75/org/89 Ministra Przemysłu z dnia 16 stycznia 1989 roku.

Przedsiębiorstwo państwowe Zakład (...) w G. uzyskało własność przedmiotowej linii z mocy prawa w dniu 1 lutego 1989 roku. Zgodnie z zarządzeniami nowo tworzone podmioty przejmowały zarząd majątkiem oraz aktywa i pasywa obejmowanych zakładów. W dniu 12 lipca 1993 roku doszło do przekształcenia przedsiębiorstwa państwowego Zakład (...) w G. w (...) Spółkę Akcyjną w G. (...). (...) zawarła w dniu 1 lipca 2007 roku z (...) Spółką Akcyjną w G. umowę o objęcie akcji i wniesienie wkładu niepieniężnego. Na podstawie tej umowy (...) S.A. nabyła zorganizowaną część przedsiębiorstwa wniesioną przez (...) jako wkład niepieniężny, zaś w ramach obejmującego aportu zorganizowaną część przedsiębiorstwa. Na (...) Spółkę Akcyjną w G. została przeniesiona m.in. własność urządzeń służących do

dystrybucji energii elektrycznej, nieruchomości, w tym prawa odrębnej własności budynków i innych urządzeń, inne prawa i roszczenia majątkowe dotyczące korzystania z gruntów, budynków i ruchomości. W § 1 pkt 2b umowy o objęcie akcji i wniesienie wkładu niepieniężnego z dnia 1 lipca 2007 roku zapisano, że stan służebności gruntowych i innych praw osób trzecich są stronie nabywającej znane.

Z dniem 20 lutego 2012 roku dokonana została zmiana nazwy spółki (...) Spółki Akcyjnej w G. na (...) Spółkę Akcyjną w G.. W dniu 1 października 2012 roku nastąpiło połączenie spółek (...) Spółki Akcyjnej w (...) Spółki Akcyjnej w K. w trybie art. 492 § 1 pkt 1 k.s.h., przez co cały majątek (...) Spółki Akcyjnej przeniesiony został na spółkę przejmującą (...) Spółkę Akcyjną w K..

/okoliczności częściowo bezsporne, a nadto: zarządzenie nr 230 z 25 listopada 1958 roku (k. 177-179), zarządzenie nr 48 z 12 czerwca 1963 roku (k. 180-183), zarządzanie nr 6 z 18 lutego 1971 roku (k. 184-185), zarządzenie nr 77 z 31 grudnia 1971 roku (k. 186-187), zarządzenie nr 13/ (...) z 30 lipca 1976 roku (k. 188-193), zarządzanie nr 131 z 1 sierpnia 1982 roku (k. 194-196), zarządzenie nr 7/ (...) z 22 kwietnia 1985 roku (k. 197-199), zarządzenie nr 75/ (...)/89 z 16 stycznia 1989 roku (k. 200-201), akt notarialny z 12 lipca 1993 roku (k. 202-208), odpis KW nr (...) (k. 209-222), statut (k. 339-343), protokół wraz z załącznikami (k. 343-358)/

22 sierpnia 2013 roku P. S. wezwał (...) S.A. z siedzibą w K. do zawarcia umowy o ustanowienie służebności przesyłu dotyczącej urządzeń przesyłowych w postaci linii energetycznych przebiegających na działkach nr (...). Wezwanie pozostało bezskuteczne.

/dowody: wezwanie do zawarcia umowy (k. 16-22), odpowiedź na wezwanie (k. 176)/

Szerokość pasa służebności przesyłu koniecznego do właściwego korzystania przez (...) S.A. z siedzibą w K. z należących do niego urządzeń elektroenergetycznych posadowionych na nieruchomości obejmujących działki o numerach (...) położonych w G. wynosi po 50 cm od skrajnych punktów kabla po obu stronach.

/dowody: opinia biegłego sądowego W. J. (k. 534-538), ustna uzupełniająca opinia biegłego sądowego W. J. (k. 568)/

Powierzchnia pasa przesyłu na działce numer (...) wynosi 0,0026 ha, a na działce numer (...) ha.

Wartość wynagrodzenia za współkorzystanie z nieruchomości dla sieci energetycznej na działce numer (...) to 732,24 zł, a na działce numer (...) - 3 223,46 zł.

Powierzchnia pasa służebności przesyłu związanej z wykorzystywaniem urządzeń przesyłowych posadowionych w 2016 roku na działce numer (...) wynosi 0,0020 ha, a na działce numer (...) wynosi 0,0034 ha.

Wartość wynagrodzenia z racji współkorzystania z nieruchomości dla sieci energetycznej posadowionej przez uczestnika w 2016 roku na działce numer (...) wynosi 600 zł, a na działce numer (...) wynosi 1 520 zł.

/dowody: opinia biegłego sądowego K. K. (k. 592-663), uzupełniająca opinia biegłego K. K. (k. 759-805)/

Na rozprawie 4 listopada 2020 roku Sąd pominął dowód z przesłuchania uczestników postępowania z uwagi na ich niestawiennictwo. Na tej samej rozprawie Sąd pominął dowód z oględzin nieruchomości uznając, że wszelkie kwestie dotyczące posadowienia urządzeń przesyłowych zostały szczegółowo wyjaśnione przez biegłych posiadających do tego właściwe kompetencje i wiedzę.

W toku niniejszego postępowania Sąd dopuścił dowód z opinii biegłego sądowego M. D.. Opinia ta została skutecznie zakwestionowana przez obu zainteresowanych. Zarówno wnioskodawca, jak i uczestnik postępowania wnosili o dopuszczenie dowodu z opinii innego biegłego. Sąd przychylił się do złożonego wniosku, a w następstwie ustalił stan faktyczny w oparciu o opinię biegłego sądowego W. J..

Sąd zważył, co następuje

Wniosek w części zasługiwał na uwzględnienie.

Wnioskodawca P. S. jest użytkownikiem wieczystym nieruchomości położonej w G., stanowiącej działki o numerach (...), dla których Sąd Rejonowy w Gliwicach prowadzi księgę wieczyste nr (...).

Przez działki nr (...) przebiega sieć energetyczna, stanowiąca obecnie własność uczestnika postępowania.

Zgodnie z art. 305¹ k.c. nieruchomość można obciążyć na rzecz przedsiębiorcy, który zamierza wybudować lub którego własność stanowią urządzenia, o których mowa w art. 49 § 1 k.c., prawem polegającym na tym, że przedsiębiorca może korzystać w oznaczonym zakresie z nieruchomości obciążonej, zgodnie z przeznaczeniem tych urządzeń (służebność przesyłu). W art. 305² § 1 k.c. ustawodawca uregulował sądowy tryb ustanowienia służebności przesyłu. Z wnioskiem takim może wystąpić zarówno przedsiębiorca, który jest właścicielem urządzeń, o których mowa w art. 49 § 1 k.c. lub który zamierza wybudować takie urządzenia, jak również właściciel nieruchomości, na której znajdują się lub mają być usytuowane urządzenia przesyłowe. Przesłanki wystąpienia z wnioskiem o ustanowienie służebności przesyłu przez właściciela nieruchomości określa art. 305² § 2 k.c. Jeżeli przedsiębiorca odmawia zawarcia umowy o ustanowienie służebności przesyłu, a jest ona konieczna do korzystania z urządzeń, o których mowa w art. 49 § 1 k.c., właściciel nieruchomości może żądać odpowiedniego wynagrodzenia w zamian za ustanowienie służebności przesyłu.

W dacie złożenia wniosku na działkach nr (...) znajdowały się urządzenia przesyłowe należące do (...) S.A. z siedzibą w K. w postaci linii energetycznych, co sam uczestnik przyznał. Na podstawie opinii biegłego sądowego K. G. oraz zeznań świadka B. S. Sąd ustalił, że na terenie działek numer (...) nie ma urządzeń przesyłowych należących do uczestnika postępowania.

Odnosząc się do urządzeń przesyłowych posadowionych na działkach numer (...) wskazać należy, że wnioskodawca przed wystąpieniem do Sądu domagał się od przedsiębiorstwa ustanowienia służebności, jednak do zawarcia umowy nie doszło. Uczestnik nie zgadzał się również na zaproponowaną wartość jednorazowego wynagrodzenia. W tych okolicznościach zasadne było wystąpienie do Sądu z przedmiotowym wnioskiem. W sprawie została spełniona przesłanka ustanowienia służebności przesyłu przewidziana w art. 305² § 2 k.c.

W odpowiedzi na wniosek (...) S.A. podniosła zarzut zasiedzenia części służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu.

Na terenie działek (...) są posadowione urządzenia przesyłowe zainstalowane tam w 1988 roku oraz w 2016 roku. Zarzut podniesiony przez uczestnika dotyczył jedynie urządzeń powstałych w 1988 roku. W opinii Sądu nie mógł być on uznany za trafny.

Zgodnie art. 172. k.c. posiadacz nieruchomości nie będący jej właścicielem nabywa własność, jeżeli posiada nieruchomość nieprzerwanie od lat dwudziestu jako posiadacz samoistny, chyba że uzyskał posiadanie w złej wierze (zasiedzenie). Po upływie lat trzydziestu posiadacz nieruchomości nabywa jej własność, choćby uzyskał posiadanie w złej wierze. Przepisy o nabyciu własności nieruchomości przez zasiedzenie stosuje się odpowiednio do nabycia służebności gruntowej. Zgodnie z art. 176 k.c. jeżeli podczas biegu zasiedzenia nastąpiło przeniesienie posiadania, obecny posiadacz może doliczyć do czasu, przez który sam posiada, czas posiadania swego poprzednika. Jeżeli jednak poprzedni posiadacz uzyskał posiadanie nieruchomości w złej wierze, czas jego posiadania może być doliczony tylko wtedy, gdy łącznie z czasem posiadania obecnego posiadacza wynosi przynajmniej lat trzydzieści. Z przepisem tym koresponduje art. 305³ § 1 k.c., zgodnie z którym służebność przesyłu przechodzi na nabywcę przedsiębiorstwa lub nabywcę urządzeń, o których mowa w art. 49 § 1 k.c.

Uczestnik postępowania przedłożył dokumenty z których wynikało, że na terenie działek będących własnością Skarbu Państwa, obecnie działek nr (...), w 1988 roku zainstalowano urządzenia przesyłowe.

Zgodnie z obowiązującą przed 1.2.1989 r. treścią przepisu art. 128 § 1 k.c. własność państwowa przysługiwała niepodzielnie państwu, natomiast państwowe osoby prawne – choć miały samodzielność prawną względem Skarbu Państwa – wykonywały jedynie względem zarządzanych przez nie części mienia państwowego, uprawnienia wynikające z własności państwowej. Zasada jednolitego funduszu własności państwowej przetrwała do dnia 1 lutego 1989 roku, kiedy to weszła w życie ustawa z dnia 31 stycznia 1989 roku o zmianie ustawy – Kodeks cywilny. Od tej daty własność i inne prawa majątkowe stanowiące mienie państwowe przysługiwały Skarbowi Państwa albo innym państwowym osobom prawnym.

Według stanowiska doktryny urządzenia przesyłowe stały się własnością państwowego przedsiębiorstwa przesyłowego dopiero z chwilą wejścia w życie noweli do ustawy o przedsiębiorstwach państwowych z dnia 30 grudnia 1990 roku, czyli z dniem

7 stycznia 1991 roku (tak G. Matusik, *Własność urządzeń przesyłowych a prawa do gruntu*, LexisNexis, Warszawa 2011, str. 155). Przedsiębiorstwa państwowego nie można więc uznać w okresie do dnia 7 stycznia 1991 roku za posiadacza służebności gruntowej, skoro urządzenia energetyczne nie należały do niego. Wyłączone jest zaliczenie przez uczestnika postępowania do okresu niezbędnego do zasiedzenia prawa odpowiadającego służebności gruntowej czasu, przez jaki z nieruchomości korzystało do dnia 7 stycznia

1991 roku przedsiębiorstwo państwowe będące poprzednikiem prawnym jednostki przesyłowej.

Bieg terminu koniecznego do zasiedzenia rozpoczął się dla (...) S.A. w K. z dniem 1 października 2012 roku, ponieważ wtedy uczestnik nabył zorganizowana część przedsiębiorstwa (połączenie spółek (...) Spółki Akcyjnej w (...) Spółki Akcyjnej w K. w trybie art. 492 § 1 pkt 1 k.s.h. przez przeniesienie całego majątku spółki przejmowanej – (...) Spółki Akcyjnej na spółkę przejmującą (...) Spółkę Akcyjną w K.). Zgodnie z treścią przepisu art. 176 § 1 k.c. można doliczać czas posiadania swego poprzednika. Przedsiębiorstwo państwowe objęło w posiadanie urządzenia z dniem 7 stycznia 1991 roku. W konsekwencji od tej daty możliwe jest doliczenie okresu posiadania poprzedników prawnych do wymaganego okresu zasiedzenia służebności. Do tej daty ze względu na tożsamość właściciela nieruchomości służebnej i posiadacza urządzeń przesyłowych, nie może być mowy o posiadaniu służebności gruntowej.

Sąd stoi na stanowisku, że zarówno uczestnik postępowania, jak i jego poprzednicy prawni Zakład (...) w G., a potem (...) Spółka Akcyjna w G., (...) Spółka Akcyjna w G., w chwili objęcia w posiadanie urządzeń nie legitymował się dobrą wiarą. Podmiot gospodarczy tego formatu, korzystający z profesjonalnych prawników znał prawa przejmowane w drodze umowy, w szczególności istniejące służebności, które winny być uwidocznione w księgach wieczystych. W § 1 pkt 2b umowy o objęcie akcji i wniesienie wkładu niepieniężnego z dnia 1 lipca 2007 roku zapisano, że stan służebności gruntowych i innych praw osób trzecich są stronie nabywającej znane. W złej wierze pozostaje przedsiębiorca przesyłowy który wie, że nie przysługuje mu prawo do rzeczy lub przy dochowaniu należytej staranności mógł się o tym dowiedzieć.

Do ustanowienia ograniczonego prawa rzeczowego niezbędne jest złożenie oświadczenie właściciela ustanawiającego ograniczone prawo rzeczowe w formie aktu notarialnego. Uczestnik postępowania nie dysponuje tego rodzaju oświadczeniem. Nie przedstawił też stosownej decyzji administracyjnej na okoliczność ustanowienia prawa do nieruchomości. Nawet gdyby przyjąć, że przeświadczenie o przysługiwaniu tytułu prawnego usprawiedliwiała obowiązująca wówczas zasada jednolitej własności państwowej i fakt, że w okresie budowy linii energetycznych zarówno przedmiotowe nieruchomości, jak

i przedsiębiorstwo energetyczne stanowiły własność Skarbu Państwa, nie oznacza to, że przedmiot dobrej wiary istniał także po uchyleniu przepisu art. 128 k.c. Nieuregulowanie po zmianach w stosunkach własnościowych kwestii korzystania ze spornych gruntów oznacza brak tytułu prawnego (tak: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 marca 2010 roku, sygn. akt

II CSK 439/09). Poziom staranności wymaganej od przedsiębiorcy przesyłowego należy określić z uwzględnieniem zawodowego charakteru prowadzonej działalności (art. 355

§ 2 k.c.). Mimo że funkcjonuje domniemanie dobrej wiary przedsiębiorcy przesyłowy, który zajmuje cudzy grunt bez tytułu prawnego, pozostaje w złej wierze (podobnie: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 marca 2010 roku, sygn. akt II CSK 439/09, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 maja 2009 roku, sygn. akt II CSK 594/08).

Trzydziestoletni okres wymagany do zasiedzenia służebności w dniu wniesienia niniejszej sprawy do Sądu jeszcze nie upłynął. Wniosek P. S. w niniejszej sprawie o ustanowienie służebności przesyłu za odpowiednim wynagrodzeniem przerwał bieg zasiedzenia służebności. Była to akcja wieczystego użytkownika nieruchomości zmierzająca do zmiany rodzaju posiadania służebności przesyłu na posiadanie określone wolą użytkownika wieczystego gruntu.

Doktryna prawna dopuszcza możliwość ustanowienia służebności na prawie wieczystego użytkowania.

W toku niniejszego postępowania wykazano, że 5 grudnia 1990 roku z mocy prawa (...) Zakłady (...) w G. wstąpiły w prawa użytkownika wieczystego gruntu stanowiącego własność Skarbu Państwa, których obecnym użytkowaniem wieczystym jest P. S.. Zainstalowanie urządzeń przesyłowych nastąpiło na nieruchomości w 1988 roku, zatem stało się ograniczeniem i obciążeniem prawa własności. W związku z tym podmiot, w stosunku do którego użytkowanie wieczyste powstało z mocy prawa w 1990 roku, nabył to prawo z istniejącym już ograniczeniem nieruchomości. Miał więc obowiązek trwałego znoszenia stanu ukształtowanego położeniem zainstalowanych na gruncie urządzeń przesyłowych wchodzących w skład przedsiębiorstwa przesyłowego. Istniejące w chwili powstania użytkowania wieczystego ograniczenia i obciążenia dotyczące prawa własności nieruchomości mają bezpośredni wpływ na sposób i zakres wykonywania użytkowania wieczystego. W efekcie użytkowanie wieczyste nie może kolidować z obciążeniami nieruchomości, które powstały przed oddaniem jej w użytkowanie wieczyste i które były znane użytkownikowi wieczystemu.

W takich okolicznościach faktycznych regulacja tytułu prawnego przedsiębiorcy przesyłowego do nieruchomości gruntowej w związku z przebiegiem urządzeń przesyłowych powinna nastąpić w stosunku do właściciela nieruchomości, a nie w stosunku do użytkownika wieczystego. To właściciel gruntu jest legitymowany czynnie do wystąpienia w żądaniem ustanowienia ograniczonego prawa rzeczowego. Żądanie użytkownika wieczystego skierowane przeciwko przedsiębiorcy przesyłowemu o ustanowienie służebności przesyłu wykracza poza zakres jego uprawnień wynikających z art. 233 k.c. Użytkownik wieczysty nie jest następcą prawnym właściciela, wobec czego powstanie użytkowania wieczystego ex lege nie mogło doprowadzić do przejścia na niego praw i obowiązków w zakresie regulacji tytułu prawnego przedsiębiorcy przesyłowego do gruntu (zob. uchwała Sądu Najwyższego z 16 maja 2017 roku, sygn. akt III CZP 101/16).

Sąd doszedł więc do przekonania, że użytkownik wieczysty – wnioskodawca – nie może skutecznie żądać ustanowienia służebności przesyłu, jeżeli urządzenia przesyłowe zainstalowane przez przedsiębiorstwo państwowe w okresie obowiązywania zasady jednolitej własności państwowej znajdowały się na nieruchomości Skarbu Państwa przed oddaniem jej w użytkowanie wieczyste. Stąd też wniosek w zakresie ustalenia służebności przesyłu na działkach nr (...) w związku z posadowieniem na niej urządzeń elektroenergetycznych w 1988 roku podlegał oddaleniu.

Wniosek P. S. o ustanowienie odpłatnej służebności przesyłu na prawie użytkowania wieczystego obciążającego działki numer (...) podlegał oddaleniu z uwagi na wykazanie w toku postępowania dowodowego, że posadowione tam urządzenia nie są własnością uczestnika (...) S.A. w W.. W tym zakresie wystąpił brak legitymacji bierniej.

Biegły w toku postępowania dowodowego określił, że powierzchnia pasa służebności przesyłu związanego z wykorzystywaniem urządzeń przesyłowych posadowionych w 2016 roku na działce numer (...) wynosi 0,0020 ha, a na działce numer (...) wynosi 0,0034 ha, co zostało zaznaczone szczegółowo na mapie znajdującej się na karcie 804 akt niniejszego postępowania. Wskazać w tym miejscu należy, że Sąd w pełni podzielił opinię biegłego W. J., który wskazał, że szerokość pasa służebności przesyłu koniecznego do właściwego korzystania przez (...) S.A. z siedzibą w K. z należących do niego urządzeń elektroenergetycznych posadowionych na nieruchomości obejmujących działki o numerach (...) położonych w G., powinna wynosić po 50 cm od skrajnych punktów kabla po obu stronach. W ocenie Sądu biegły jako specjalista z zakresu instalacji elektrycznych i elektroenergetycznych szczegółowo wyjaśnił zarówno w opinii głównej, jak i opinii uzupełniającej, zasadność tak ustalonej szerokości pasa służebności. Te założenia

stanowiły dalej asumpt do przygotowania przez biegłego sądowego z zakresu geodezji i rzeczoznawstwa majątkowego K. K. dalszych ekspertyz - wyrysowania pasa służebności oraz wyliczenia wynagrodzenia za ustanowienie służebności przesyłu.

Mając na uwadze stanowisko uczestnika postępowania jak również opinie biegłych, Sąd postanowił ustanowić na rzecz uczestnika postępowania (...) S.A. w K. na prawie wieczystego użytkowania obciążającym działkę nr (...) położoną w G., wpisaną do księgi wieczystej prowadzonej przez Sąd Rejonowy w Gliwicach nr (...) oraz działkę nr (...) położoną w G., wpisaną do księgi wieczystej prowadzonej przez Sąd Rejonowy w Gliwicach nr (...) służebności przesyłu polegające na korzystaniu przez przedsiębiorstwo uczestnika z fragmentu tych nieruchomości zobrazowanych na mapie znajdującej się na karcie 804 akt niniejszego postępowania, stanowiącej integralną część niniejszego postanowienia, w zakresie niezbędnym do dokonywania konserwacji, remontów, modernizacji, napraw urządzeń przesyłowych.

W punkcie 2 Sąd oddalił wniosek w pozostałym zakresie z przyczyn wskazanych powyżej.

Sporna pomiędzy zainteresowanymi pozostawała wysokość należnego wnioskodawcy wynagrodzenia za ustanowienie służebności przesyłu. Wynagrodzenie to co do zasady powinno mieć charakter świadczenia jednorazowego. Ustalając jego wysokość Sąd oparł się na treści opinii biegłego sądowego K. K., która nie była kwestionowana w trakcie postępowania dowodowego. W konsekwencji zasadnym było zasądzenie od (...) S.A. z siedzibą w K. na rzecz P. S. kwoty 2 120 zł tytułem wynagrodzenia za ustanowienie służebności przesyłu związanej z posadowionymi w 2016 roku urządzeniami przesyłowymi na działkach numer (...).

Zgodnie z art. 520 § 1 k.p.c. w sprawach rozpoznawanych w postępowaniu nieprocesowym podstawową zasadą jest ponoszenie przez każdego z uczestników kosztów postępowania związanych ze swym udziałem w sprawie. Zastosowanie tej reguły oznacza, że uczestnika obciążają koszty tej czynności, której sam dokonał, jak i czynności podjętej w jego interesie przez Sąd na jego wniosek lub z urzędu.

Orzeczenie w punktach 4 i 5 uzasadnione jest treścią art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, zgodnie z którym kosztami sądowymi, których strona nie miała obowiązku uiścić lub których nie miał obowiązku uiścić kurator albo prokurator, sąd w orzeczeniu kończącym sprawę w instancji obciąży przeciwnika, jeżeli istnieją do tego podstawy, przy odpowiednim zastosowaniu zasad obowiązujących przy zwrocie kosztów procesu. W niniejszej sprawie do rozliczenia niepokrytych kosztów sądowych odpowiednie zastosowanie miał przepis art. 520 § 1 k.p.c. W konsekwencji Sąd nakazał pobrać od wnioskodawcy na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego w Gliwicach kwotę 799,69 zł, a od uczestnika postępowania na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego w Gliwicach kwotę 799,68 zł tytułem wydatków tymczasowo poniesionych w toku postępowania przez Skarb Państwa.

Sędzia Joanna Zachorowska

ZARZĄDZENIE

1. odnotować w repertorium;
2. odpis postanowienia z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikom zainteresowanych;
3. kal. 14 dni

G., dnia 11 maja 2021 r.

Sędzia Joanna Zachorowska